

Baltinavas muzeja pamatekspozīcijas tematiskais struktūrplāns

Baltinava laika lokos

Baltinava ir sens kultūrvēsturiski bagāts novads ar pārmantotām un saglabātām senču tradīcijām. Te ir saglabājušās un pastāv aktīvā lietojumā senās amatu prasmes, tradicionālā muzicēšana, tautas mūzikas instrumentu spēle un dziedāšana. Pagastā atrodas četri arheologu pētīti pilskalni, tie pierāda, ka tas senais Ābelenes zemes centrs.

PILSKALNU STĀSTI

10.-12.gs. tagadējā Baltinavas teritorija atradās Atzeles valsts, Purnavas novadā. Pastāv uzskats, ka Viļaka varēja būt Purnavas novada centrs. Starp Viļaku un Baltinavu senatnē pletās gandrīz nepārejami purvu un mežu masīvi.

1214.gadā Tālavu pakļāva vācu bruņinieki. 1224.g. Zobenbrāļu ordenis un Rīgas virsbīskaps sadalīja Atzeles zemes. Baltinavas novads nonāca Rīgas virsbīskapa pakļautībā.

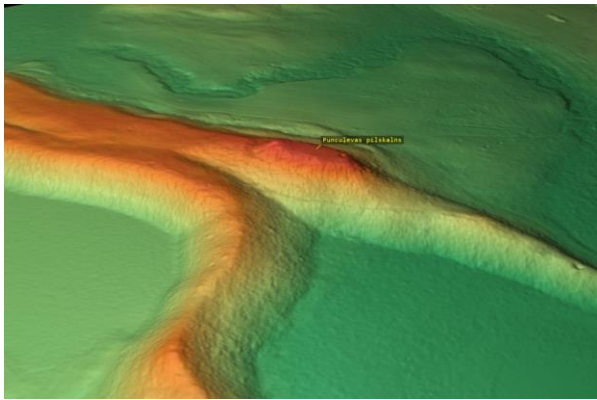
Teritorijas ziemeļu daļā atradusies Imera, Tolova ar tās novadiem un daudziem ciemiem, no kuriem daļa minēta 1224.g. līgumā. Starp Tālavu un Pleskavas kņazisti atradusies Adzele ar 1224.g. līgumā pieminēto Purnovi, Bereznī, Abreni, Ābeleni.

Vēlāk, 13.-15.gs. izcīnot nemitīgas kaujas pie Pleskavas, vāciešiem kaujās zaudējot, šīs robežas tikušas atbīdītas arvien tālāk un 1476.g. , kad Pleskavas kņazs dod atļauju celt Augšpilī cietoksni, nosaucot to par Višgorodoku, Pleskavas zemju robeža jau atradusies pie Kuhvas upes, kura šajā posmā kļuva par Livonijas un Pleskavas, vēlāk Polijas un Krievijas valstu robežu, bet pēc Polijas sadalīšanas un Latgales pievienošanas Krievijai – par guberņas robežu līdz 1920.gadam.(Upe Kuhva tek pa Baltinavas novada teritoriju.)

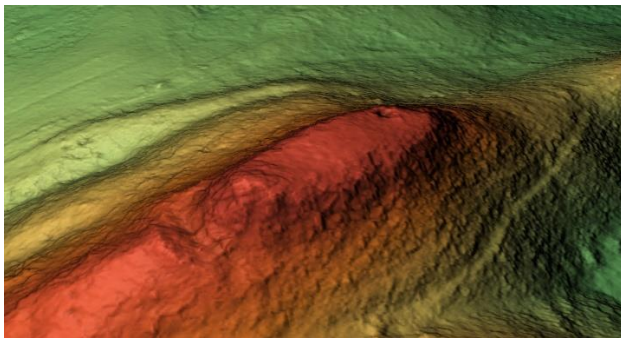
No 1561.g.-1772.g. Latgales, t.sk. arī Baltinavas, teritorija bija Polijas- Lietuvas valsts pakļautībā, bet no 1772.gada bija iekļauta Krievijas valstī. Latgale nonāca Krievijas sastāvā kā Daugavas province. Viļaka 1582. gadā kļuva par liela novada – Viļakas stārstijas centru. Baltinavas novads atradās Viļakas stārstijas teritorijā. Stārstijas zemes skaitījās Polijas karaļa īpašums. 1598.gadā kā Viļakas stārstists minēts Nikolajs Suhodoļskis. Pēc dažiem gadu desmitiem stārstiju piešķīra poļu augstmanim Janam Hodkevičam, kurš stārstijā dzīvojis reti.

Pēc Ziemeļu kara rezultātiem Latgale un tātad arī Viļakas stārstija, t.sk. arī Baltinavas teritorija, vēl palika Polijas rokās. Par stārstu un Viļakas (Marhauzas) muižas īpašnieku šajā laikā bija Juris Hilzens, vēlāk vadību pārņēma viņa dēls Jans Hilzens, kā pēdējais pārvaldnieks bija Justins Hilzens.

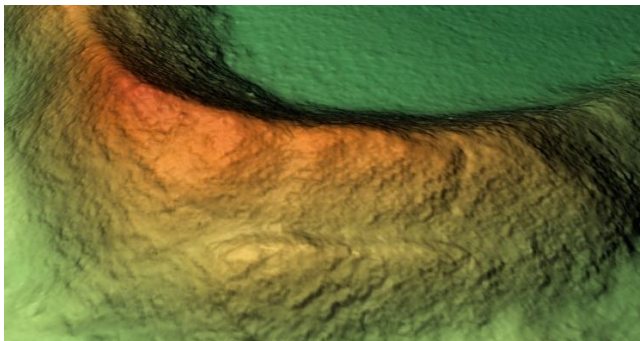
Baltinavas pagasta teritorijā ir apzināti četri pilskalni – Olūtoju, Puncuļeva 1, Puncuļeva 2 un Svātiunes. Divi pilskalni jaunatklāti 2023.gadā.

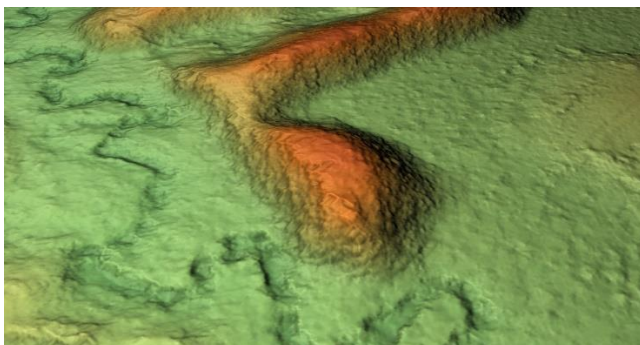
Puncuļovas1 un Puncuļovas2 (Ābelenes) pilskalni

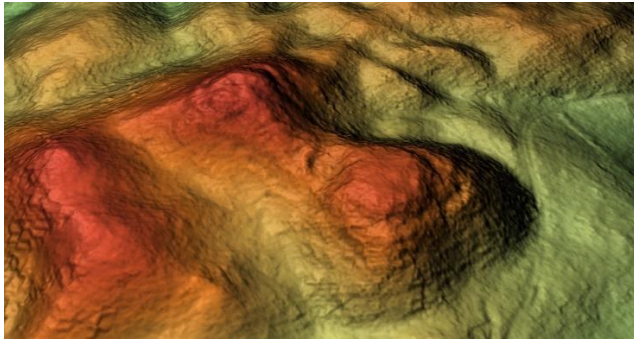
1. attēls. Puncuļova 1 pilskalns.

2. attēls. Puncuļova 2 pilskalns

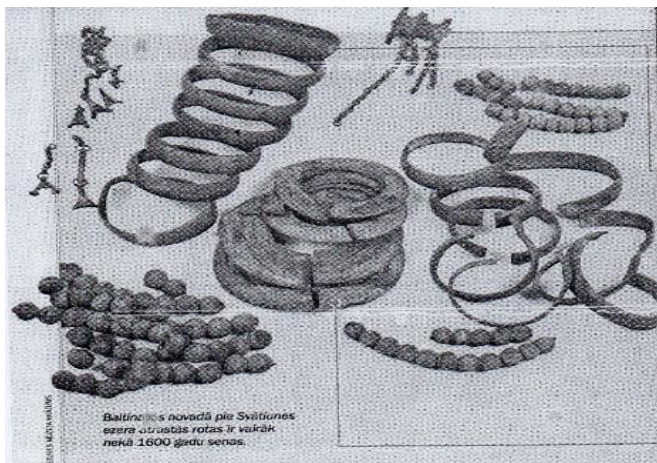

3. attēls. Olūtoju pilskalns.

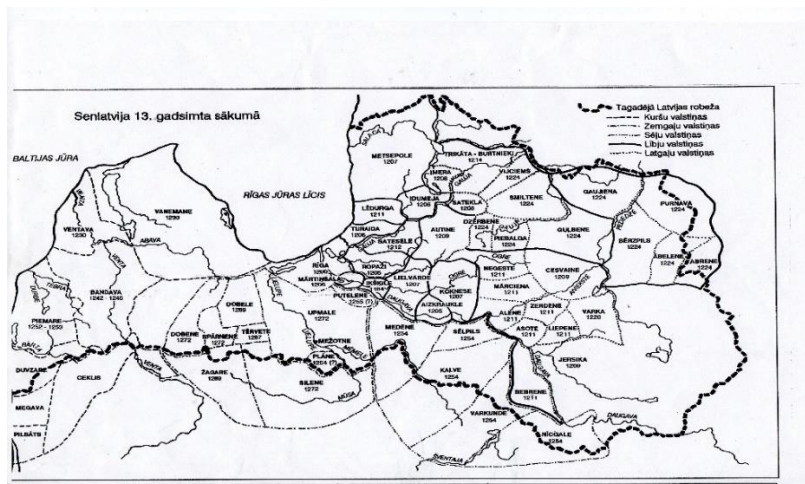
4. attēls. Svātiunes pilskalns.

2016. gadā Baltinavas novadā pie Svātiunes ezera atrastās unikālās senlietas (3. – 4. gs.). Tas ir nozīmīgs avots (arheologs Jānis Ciglis) Baltinavas novada un visas Latvijas senvēstures izpētē. Dažas no rotām Latvijas arheoloģiskajā materiālā atklātas pirmoreiz. Agrāk atrastie Baltinavas depozīti atrodas Latvijas Nacionālā Vēstures muzeja īpašumā. Sadarbojoties ar LNVM iecerēts parādīt standu fotogrāfijās atrastās unikālās senlietas.

Pie Svātiunes ezera atrastās senlietas (glabājas LNVM)

Šajā ekspozīcijas daļā, vadoties pēc pilskalnu 3D modeļu attēliem plānots izgatavot Baltinavas pilskalnu maketu, jo šie pilskalni iezīmē 13.gs. Ābelenes zemes centru. Izmantojot interaktīvo standu apmeklētājiem būtu iespēja noklausīties senas teikas un nostāstus par pilskalniem.

Sentatvijas teritorija 13.gs. sākumā

Muzeja krājumā nodotie arheologu atrastie eksponāti

Akmens, kurš atrasts metāla ieguves vietā 2023.g. Metālu ieguva no purva rūdas.

Akmens cirvis

Galoda, tīkla gremds, akmens kalts, akmens darba cirvja puse

Māla lauskas (bezripas gludā un apmestā keramika) Iegūtas J.Urtāna un J.Meinarta vadītajos arheoloģiskajos izrakumos 2023.g.

Sprēsliņas adata

Pakavsakta atrasta 2023.g. Puncuļovas pilskalnā

Čudarīnes depozīts M.ē.3./4.gs. mija

Visas atrastās senlietas ir nodotas muzeja krājumā. Aprakstus un mērījumus ir veicis profesors, Dr.habil.art., LZA akadēmiķis **Juris Urtāns**.

SAIMNIECISKĀ DZĪVE

Saimniecisko dzīvi ekspozīcijā plānots atspoguļot sākot ar muižas laikiem līdz 1940.gadam.

Baltinavas muiža

Pēc Viļakas stārstijas 1738.g. inventāra datiem ir redzams, ka Viļakas stārstijas nomnieks bija Jans Hilzens. Viļakas muiža bija sadalīta 3 „galos”: Viļakas gals sastāvēja no 19 sādžām, Balvu gals no 14 sādžām un **Timšānu (Baltinavas)** gals no 17 sādžām. Kā liecība par muižas laikiem ir saglabāties 19.gs. 30 gados ierīkotais muižas parks un liepu aleja.

Hilzenu ģerbonis

Viļakas galā par voitu (vecāko) bija zemnieks Kravalis, bet par Baltinavas gala vecāko ziņu nav. Apskatot Timšānu jeb Baltinavas pagasta apdzīvotās vietas (sādžas) un iedzīvotājus (vīriešus) pēc 1765. un 1770.gada inventāru datiem, ir redzams, ka apdzīvotu vietu nosaukumi un uzvārdi ir saglabājušies līdz pat mūsdienām. Minētas sādžas: Swilpowo, Jabolowo y Dansk, Baltyniowo y Czudorowa, Dzierwinie y Paułowo, Koziurki u.c. Tāpat arī uzvārdi: Łoczmiel, Kieysz, Dauksza, Sliszen, Zielcz, Login, Wylkast u.c.

Pēc Polijas pirmās sadalīšanas, Viļaka ar visām pārējām stārstijas muižām kā karalisks īpašums pārgāja carienes Katrīnas īpašumā. Krievijas ķeizariene Katrīna II Viļakas stārstijas muižas kopā ar zemniekiem atdāvināja Krievijas senāta ģenerālsēkretāram **ģenerālim Ivanam Jelaginam** dzimtīpašumā.

I. Jelagins

Tās kopplatība 207 877 desetīnas un 1282 asis t.sk. 105000 desetīnas (1desatīna-1,09 ha). Pārējo platību sastādīja pļavas, meži un nederīgas zemes. Muižai piederēja 933 zemnieku sētas ar 4421 vīriešiem un 4249 sievietēm. To skaistā arī visas Baltinavas pagasta zemnieku sētas ar visiem iedzīvotājiem. Visi muižniekam piederošie zemnieki vai nu pildīja kļaušas, vai arī maksāja naudas nomu- 3 rubļi gadā no cilvēka.

Pēc Jegalina nāves viņa atraitne nodevas savas tiesības uz Viļakas stārstijas zemēm znotam **Buturlinam**.

Buturļinu dzimtas ģerbonis

Viļakas stārstijas īpašumos ietilpa ne tikai Viļakas muiža, bet arī apkārtējās muižas: Balvi, Kūdupe, Škilbāni, Baļtinova, Dagda, Malnova, Ruskolova u.c. Visus šos īpašumus Buturliņi vēl pirms 1820.gada pārdeva **Semjonam Gorožanskim**, kurš, nevarēdams apsaimniekot tik lielu platību, muižas sāk pārdot.

19.gs. beigās Baltinavas muiža bija muižnieka Aleksandra Gorožanska īpašums.

Vispilgtāko ainu par Viļakas starostiju sniedz 1765. un 1770.gada inventāri. 1770.gada inventārā var lasīt, ka Baltinavas muižā kungu mājai ir bijis balkoniņš uz stabiem virs galvenajām durvīm. Četras dzīvojamās istabas. No priekšnama ar dēļu sienu atdalīta virtuve.

Pretī kungu mājai atradusies klēts – noliktava ar divām ieejām. Tālāk tilts pār Zvidrupi (Supenku), kur atradies piedarbs, šķūņi un alus brūzis ar ļaužu istabu. Sānis atradušās kūtis cūkām un mājas putniem. No kunga mājas pa labi – bijušas lopu kūtis un zirgu stalli zem viena jumta. Siena šķūnis, viss apjots ar jaunu mietu žogu. Jumti visām minētajām ēkām no skaidām.

No kungu mājas vārtiem pāri muižas laukam aiz upes bijusi nupat uzcelta baznīca ar plebāniju. Baznīckunga dzīvojamā ar divām istabām, virtuvi un pieliekamo kambari. Labajā pusē atradusies klēts – diviem stāviem, zirgu stallis, ratnīca un piedarbs ar riju. Uz Zvidrupes iepretī plebānijai- ūdens dzirnavas ar vienu ratu un alus brūzis. Aiz upes krogs.

1861.g. – Muižas īpašnieks ir **Gorožanskis**

1865.g. muižniekam Gorožanskim pieder 1 ūdens dzirnavas ar 2 akmeņiem, kas samal 2000 pudu graudu gadā, muižas vajadzībām;

1878.g. muižniekam Gorožanskim Aleksandram Pētera d., pareizticīgajam ,piederējusi Baltinavas muiža ar 10 932 des. zemes un Balvu muiža ar 35 615 des. zemes, Aleksandropoles muiža ar 26848 des.zemes;

1879. – 1890. g. Baltinavas muiža jau bija Vidzemes guberņas muižnieka **Otto Otto d. Fon Tranzē – Roznieka īpašums.**

Tranzē – Rozenieku ģerbonis

1881.g. Baltinavas pagastā bijuši 6137 brīvlaistie zemnieki, 587 privātās personas, 106 apdzīvotas vietas, 1 katoļu baznīca, 1 skola, 3 valsts labības magazīnas, 3 rūpniecības uzņēmumi, 1 ūdens dzirnavas un 13 dzērienu sīktirdzniecības vietas.

19.gs. 80-90.gados sākās zemnieku iziešana viensētās Balvu, Domopoles, Viļakas un Baltinavas pagastos. 1904.gadā Baltinavas pagastā bija 466 viensētas no 33 sādžam.

1891.gadā arhīva dokumentos par muižas īpašnieku minēts **Reinholds Eduarda dēls Klots**, muižu ieguvis pirkuma ceļā. Viņa valdīšanas laikā sākās muižas ēku celtniecība un parka ierīkošana. Līdz mūsdienām daļēji saglabāties rets un īpatnējs parka elements – dabas pulkstenis, ko veido 12 dažādi aplī sastādīti koki. Pēc koku ēnas krišanas lenķa varēja noteikt pulsksteni.

19.gs. 80-90.gados sākās zemnieku iziešana viensētās. 1904.gadā Baltinavas pagastā jau bija 466 viensētas no 33 sādžam

20.gs.sākumā kā pēdējais Baltinavas muižas īpašnieks bija muižnieks **Fjodors Agarkovs**. Viņš pats dzīvoja Odesā, bet muižu pārvaldīja viņa iecelts pārvaldnieks.

1899.gadā muižā tiek būvētas jaunas dzirnavas, ierīkota ķieģeļu dedzinātava.

Vēlāk par pārvaldnieku strādājis A.Mellis, par dārznieku Staņislavs Gailums, dzirnavas pārraudzījis Frido Kjasko.

Muižas dārznieks St.Gailums ar ģimeni

Dzirnavnieks Frido Kjasko ar ģimeni

20.gs sākumā bija jūtama tautas atmodas sākums visā Latvijā, arī Baltinavā.

1908.gadā Čukulos, tagadējā Rekovas ciema teritorijā, tika izveidots Šķilbanu Zemkopības pulciņš un atklāta Rekovas krājaizdevumu sabiedrība, ko vadīja baltinavietis Jānis Ločmelis.

Galvenā lauksaimniecības nozare Baltinavā bija zemkopība. Audzēja: rudzus, auzas, miežus, zirņus, griķus, kaņepes, linus, kartupeļus, reti vasaras un ziemas kviešus. Muižā audzēja arī vīķus un āboliņus. Kā muižas tā zemnieku saimniecībās pārsvarā bija primitīva zemkopības tehnika. Parasti zemkopja darba rīki 19.gs. beigās bija spīlarkls un koka ecēšas. Labību un sienu plāva ar sirpjiem un garkāti, kūla ar sprigūliem.

Vislielākie nopelni Rekovas krājaizdevumu sabiedrībai bija Baltinavas zemkopības skolas atvēršana un Baltinavas muižas zemes izpirkšana.

1912.gadā ar J.Ločmeļa ierosījuma caur Rekovas krājaizdevumu sabiedrību Baltinavas zemnieki izpirka Baltinavas muižas zemes, kopplatībā 8000 ha par 75 0000 rubļiem, bet ar visiem izdevumiem kopsumma sniedzās pie 1 miljona rubļu. Šis bija grandiozākais zemnieku pasākums Latgalē pirms Pirmā pasaules kara.

Baltinavas zemnieku galvenais ienākums bija linkopība, bet linu šķiedras uzpirkšana atradās ebreju tirgotāju rokās. Rekovas krājaizdevumu sabiedrība pieņēma darbā linšķiedras speciālistu no Rīgas un atvēra Baltinavas linu uzpirkšanas punktu, linu cena paaugstinājās gandrīz divas reizes.

Linu iepirkšanas punkts ar linu pieņēmēju Dzirkali (3 no labās puses)

Zemnieki ar linu vezumiem pie linu pieņemšanas punkta

linu pieņemšanas kvīts

Līdztekus saimnieciskajai dzīvei rosība notika reliģiskajā sfērā.

o **1900.g.** – izdota atļauja pareizticīgās baznīcas celtniecībai

Balinavas pareizticīgo baznīca 20.gs. 30.g.

Mūsdienās

○ 1902.g. izdota atļauja R-katoļu baznīcas celtniecībai;

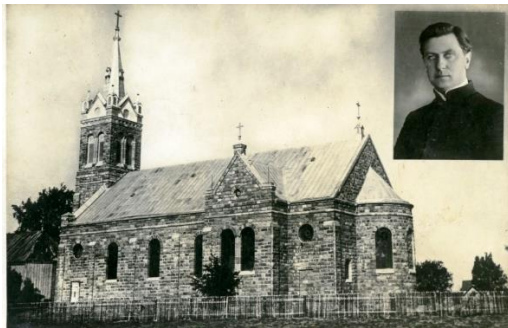

Katoļu baznīcas celtniecība , prāvesta Gadzana vadībā

1910.g. dibināta Latvijas katoļu jaunatnes Baltinavas nodaļa

Baltinavas Katoļu jaunatnes biedri ar prāvestu Gadzānu

Uzceltā baznīca 1936.gadā, prāvests V.Trepše

Baltinavas Romas katoļu baznīca

- **1909.g.** „Dryva” nr.19 rakstīts, ka Baltinavas pagasta Rekavas biedrība vāc no ļaudīm naudu un pasūta 20 eksemplārus „Dryva”.

Muzeja krājumā ir laikraksti ‘Dryva’, ko savā laikā pie K.Skrindas ir rediģējusi baltinaviete Izabella Daukste

19.gs. beigās un 20.gs. sākumā Baltinava bija Baltinavas pagasta centrs.

Pirmā Pasaules kara darbība Baltinavu tieši neskāra. Caur Baltinavu, atstājot dzimtās vietas, virzījās Kurzemes bēgļu zirgu pajūgi. Baltinavas katoļu draudzes prāvests A.Sviklis, sākoties Pirmajam Pasaules karam, rūpējās par latviešu bēgļu likteni. 1915.gada 30.oktobrī viņš nodibināja latviešu bēgļu palīdzības biedrības Baltinavas nodaļu. Noorganizēja patversmi- skolu, kurā līdz 1916.g. rudenim mācījās 42 bēgļu bērni.

- **1910.g.** 31.VIII Otto Jāņa d. Ozoliņš lūdz atļauju kinoteātrim Baltinavā. Kino paredzēts Rūdolfam Kubuliņam piederošā mājā. Pārbaudē izraudzējās, ka māja nav no ķieģeļiem. Motors kinoaparātūras darbināšanai 5Zs dinamo-40Amp.un 115 V. Celtniecības pārvalde no Ozoliņa pieprasa ēkas projektu un elektro vadu plānu, kā arī dzinēja aprakstu. Pēc ilgas sarakstīšanās un trūkumu novēršanas-**1911.g. 30.04.** - Otto Jāņa d. Ozoliņam Baltinavā atļauj atvērt kino;

Dokuments par kino atvēršanu no muzeja krājuma

20.gs. sākumā iedzīvotāju galvenā nodarbošanās bija zemkopība, sīktirdzniecība un amatniecība. Baltinavā bija daudz mazu veikaliņu, kuri galvenokārt piederēja ebrejiem. Darbojās neliela apjoma rūpniecības uzņēmumi: Dzirnava, maizes ceptuve, lopu kautuve, spirta dedzinātava.

Saimniecisko attīstību veicināja zemnieku iesaistīšanās kopdarbības biedrībās. Lauksaimniecības biedrības bija viena no pirmajām kooperācijas formām Latvijas laukos, t.sk. arī Baltinavā.

Liela nozīme laukos bija kredītbiedrībām un amatnieku sabiedrībām, jo tās aizdeva zemniekiem naudu gan zemes, gan citu lietu iegādei. **No 1914. g.** Baltinavā darbojas krājaizdevu sabiedrība „Spāks”, tajā bija 150 biedri un no **1922.g.** krājaizdevumu biedrība „Arājs” Punduros .

Krājaizdevumu sabiedrības “Spāks” aizdevuma dokuments

1922.gadā Baltinavā tika reģistrēta Baltinavas l/s biedrība, 1Latgales kristīgo zemnieku savienības, Baltinavas nodaļa, Baltinavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība.

1923.gadā nodibināja zemkopības biedrību (Pamati zemkopības kopdarbībai bija ielikti jau 1912.g., kad Baltinavā ar sabiedriskā darbinieka J.Ločmeļa ierosinājumu nodibināja Baltinavas – Ivanovas l/s biedrību)

- **1923.g.** Baltinavā darbojas zemkopības biedrības, mašīnu koplietošanas punkts, tiek atvērts linu iepirkuma punkts;

Linu iepirkšanas punkts

- **1923.g.** Baltinavas l/s biedrība nodibināja Šķilbēnos divgadīgu lauksaimniecības skolu, kurā tika rīkoti arī dažādi kursi zemniekiem.

Mājsaimnieču kursi

Baltinavā darbojās arī patērētāju biedrība, par to liecina telefonu reģistrs Baltinavā. Šī biedrība bija sazvānāma pa Nr. 2 un atradās Tīrgus ielā 6.

1924.gada 9.decembrī sanāk uz pirmo sēdi Baltinavas pagasta jaunā padome. Par tās priekšsēdētāju ievēlēja Antonu Ločmeli, par vietnieku Antonu Taboru.

Baltinavas pagasta valde 1924.g.

- **1928.g. 26.03.** pie Cēsīm iet bojā Katastrofā lidotājs kapteinis Eduards Metums no Baltinavas;

Brāļi Metumi Jūlijs un Eduards (BMP-89)

- **1928.g.** ierosināts nodibināt Baltinavas miertiesu Tilžas, Gauru un Baltinavas pagastiem, šis projekts realizējās tikai 1936.gadā.

Saimnieciskajai attīstībai liela nozīme bija infrastruktūrai, jo zemniekiem svarīgi bija saražoto produkciju veiksmīgi pārdot ne tikai uz vietas, bet arī tuvākās un tālākās pilsētās. Baltinavas pagastu šķērsoja dzelzceļa līnija Sanktpēterburga – Varšava iecirknis Rītupe – Daugavpils.

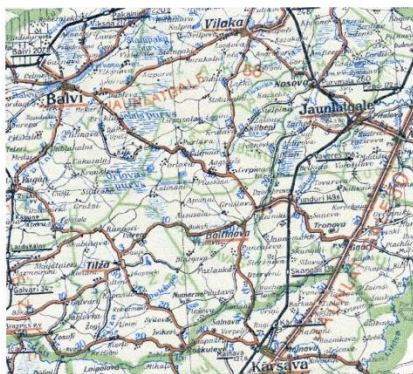
- **1929.g.** uzsākti Baltinava – Punduri šosejas būvdarbi.

Tas bija sauszemes ceļš Punduri – Baltinava ar akmens šķembu pildījumu. Ceļa būvniecībai bija piešķirti 37 190 Ls būvdarbiem. Punduros atradās dzelzceļa stacija. Caur Punduru staciju notika visa Baltinavas pagasta dzelzceļa pasažieru kustība. Baltinavā bija profesionāli vieglie ormaņi un smagie važoni, kas veda pasažierus uz staciju un brauca tos sagaidīt. Caur Punduriem saņēma Baltinava saņēma visus pasta sūtījumus, arī tos veda speciāli algots vedējs. Tirgotāji saņēma preces- minerālmēslus, cementu un sūtīja prom savas iepirkās preces – linus, kokmateriālus, papīrmalku, stutmalku, stenceles, kuru zemnieki gatavoja un pārdeva uzpircējiem. Punduru stacijā darbojās labības, bekona cūku, liellopu uzpirkšanas punkti. Labības vai lopu pieņemšanas dienās zemnieku pajūgu rindas stiepās līdz puskilometra garumā.

Līdz 1955.g., kad darbojas Baltinavas spirta dedzinātava, caur Punduriem tika sūtīts Rīgas degvīna un liķiera fabriku viss Baltinavā saražotais jēlspirts.

Foto no Dzelzceļa muzeja krājuma

Fragments no ceļa kartes

1930.g.10.01.— nodibina Latvijas Sarkanā Krusta Baltinavas nodaļu. Tās dibinātāji: rajona ārste A.Zariņa, Fr.Strauts, J.Lača, V.Ločmelis un R.Beters.

No kreisās Baltinavas pagasta feldšeris Matulis T., medmāsa Bukovska H., Galvenā ārste Adelīna Zariņa, apkopēja. 20.gs. 30.gadi.

- **1931.g.** Baltinavas pagasta valde: pr-tājs St. Gailums, locekļi: St.Keišs, P.Ločmelis un T.Začests. pagasta padomes pr-tājs Ontans Ločmelis, viņa vietnieks Aleksejs Logins;

Pagasta valdes darbinieki 1931.g.

- **1931.g. Baltinavā** ir nespējnieku nams, ārsts, feldšers, aptieka, mērnieks, 2 fotogrāfi un veterinārfeldšeris; pagastā ir 3 ķieģeļceplī: Šķilbēnos, Kirpienā, Vesfabrikā. Baltinavā ir pasts un telefona centrāle, pastu saņem katru dienu, Rekavā 2 reizes nedēļā, radiouztvērējs -1;

Baltinavas Sarkanā Krusta ēka 20.gs. 30.gadi. No kreisās Helēna Bukovska ar draudzeni Gailumu V.(skolotāja).

- 1935.g. Baltinavas pagastā bija tvaika dzirnavas un zāģētava, 38 veikali un aptieka;

Veikals pie veikala pašā ciemata centrā.

Gransberga veikals

Ebreju veikali

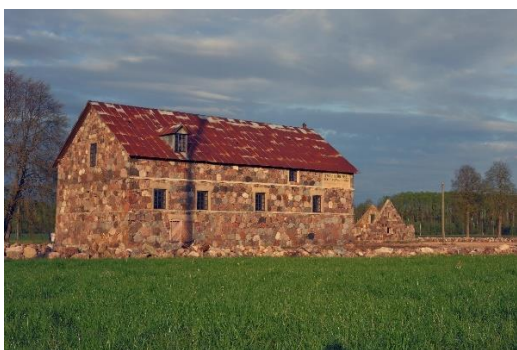
- 1935.g. Baltinavā darbojas dzirnavas:
Kjasko , Jorzovas, Pazlaugas un Bārzu solas dzirnavas

Kjasko dzirnavu aizsprosta remonts 1935.g.

Kjasko dzirnavu dīķis un kokzāģētava

Duļbovas Valču dzirnavas un vilnas apstrādes punkts

- **1936.g. 15V** Baltinavā baznīcu zvanu skaņas pasludināja Vienības svētku dienas iesākumu un aicināja uz svētku dievkalpojumu. Pēc dievkalpojuma un svinīgās pašvaldības sēdes, parādes laukumā notika aizsargu organizācijas vienību, mazpulku un citu organizāciju parāde. Pēc tam svinīgā gājienā svētku dalībnieki apmeklēja Brīvības cīņās kritušā varoņa, partizāna Millera atdusas vietu, noliekot tur sabiedrības dāvāto piemiņas plāksni .

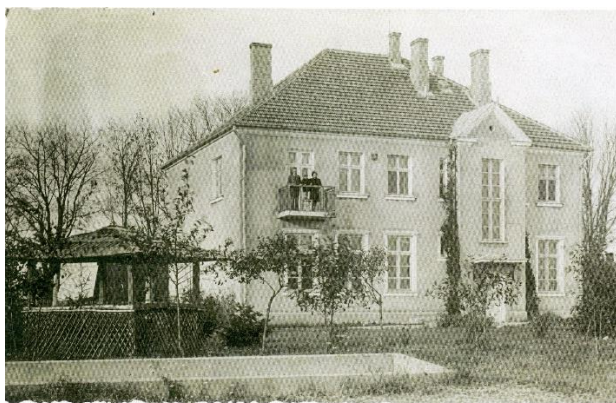

Parāde Baltinavas tirgus laukumā 1936.g. 15.maijā

Parāde Baltinavas tirgus laukumā 15.05.36.g.

- **1936.g.** novembrī mācītājs Bērziņš iesvētīja Baltinavas tiesas namu. Svinībās piedalījās Tieslietu ministrs Apsītis. Nams tika celts pēc arhitekta Skujiņa meta un izmaksājis 45000 Ls.(Latgales vēstnesis 1936.g. 20. XI)

Baltinavas miertiesas nams 1938.g.

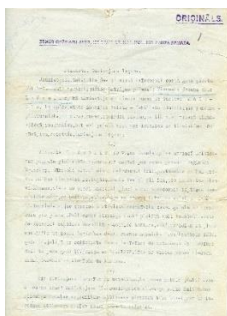
Miertiesnesis Šipars

Miertiesas nams mūsdienās

Baltinavas miertiesas nams ir pirmais Latvijas brīvvalsts laikā uzceltais tiesas nams.

- **1937.g.** Vincents Ločmelis ziedo Baltinavas aizsargu nama celtniecībai zemes gabalu;

V.Ločmeļa dāvinājuma līgums par zemes gabalu

Slavens uzņēmums, kas tika nodibināts Baltinavā **1933.gada** 5.maijā, bija Spirta dedzinātava. Dibinātājs bija Latvijā plaši pazīstamais vīnu un liķieru rūpnieks Jēkabs Otlans. Uzņēmums bija diezgan veiksmīgs un pelnošs, tāpēc 1938.gadā tas saņēma vienu kravas automašīnu, kas bija pirmā Baltinavas pagastā.

Šis uzņēmums ražoja vienu no galvenajām eksporta precēm Baltinavas novadā - jēlspirtu, kas pa Punduru dzelzceļu tika nosūtīts Rīgas degvīna un liķieru fabrikai. Dedzinātavas iekārta sastāvējusi no viena divuguns trubu katla, vienas tvaika mašīnas, viena brāgas pārtvaicēšanas aparāta „Savala” sistēmas ar jaudu 120 litri jēlspirta stundā, vienas iesala maļamās mašīnas, divpadsmit raudzēšanas kubuliem, viena iejava kubula, diviem kartupeļu sutināmajiem katliem „Honce”, trīs cisternām spirta uzglabāšanai.

1937.g. 24.oktobrī Baltinavā nodibinājās sabiedrība „Baltinavas spirta kopdedzinātava”. Biedrība ieguva savā īpašumā no J.Otlana brūzi par 81000 Ls. Uzņēmums pastāvēja līdz 1955.gadam.

- **1939.g. sept.** Baltinavas Aerokluba nodaļa ugunsdzēsēju biedrības telpās rīkoja aviācijas propagandas dienu ar priekšlasījumu un Latgales teātra viesizrādi, uzvedot V.Rihtera joku lugu 3.cēlienos”Čākura precības”. Par aviācijas uzdevumiem, nozīmi, tās lomu, lidmašīnu tipiem un aerokluba darbu aviācijas attīstībā mūsu valstī, saistošu un pamācošu referātu nolasīja Aerokluba centrālās valdes pārstāvis Kalve. Baltinavas Aizsargu orķestris spēlēja starpbrīžos un dejās, orķestri izveidoja policijas uzraugs Ruskulis

Pasākuma afiša

- **1939.g.** darbojas autobusu satiksmes līnija Baltinava- Kārsava – Ludza, kuru uzturējuši uzņēmēji J.Brikovskis un R.Perelmans. autobuss kursējis darbdienās vienu reizi dienā pa maršrutu: Baltinava-Punduri-Gauri- Kārsava- Pušmucova- Ludza. Maršruta garums maksa 2.50 ls

Satiksmes autobuss

Baltinavas pagasts bija biezi apdzīvots un vienmērīgi apdzīvots – līdz 50 cilvēki uz 1 km²

Baltinavas ciems - Abrenes apriņķī. Ar 93 mājām un 478 iedzīvotājiem, no kuriem 51% latviešu, 31% žīdu un 11% lielkrievu.

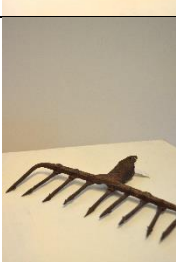
Baltinavas pagasta ierastais dzīves ritms tika pārtraukts **1940.gada** 14.jūnijā, dienā, kad tika okupēta Latvijas Republika. Notika būtiskas pārmaiņas pagasta dzīvē, veidojās jaunas padomju okupācijas iestādes, notika uzņēmumu, veikalu ēku nacionalizācija. Sākās represijas, padomju varai nevēlamu cilvēku aresti. 1941.gada 14.jūnijā svešumā aizveda 40 ģimenes.

1949.gada 25.martā sekoja otra iedzīvotāju izsūtīšana uz Sibīriju. No Baltinavas izveda 32. ģimenes.

Izveido Baltinavas MTS muižas parka teritorijā.

Sāka dibināties kolhozi.

Tēmas atklāšanai no muzeja krājuma ir atlasīti darba un sadzīves priekšmeti , tekstilijas, dokumenti, fotogrāfijas . Nepieciešamības gadījumā tie tiks papildināti.

Ekspozīcijā “Baltinava laiku lokos”eksponējamie krājuma priekšmeti		
		Galda lampa ar abažūru
		Galda lampa
		Griestos iekarināma lampa
		Ķipsis
		Žebērklis
		Suseklis, matu ķemme (no cūkas sariem)

		Birste no zirga astriem
		Liekšķere
		Soma no finiera
		Kruķis striku vīšanai
		Apavu listes
		Veļas rullis
		Petēnes (Vīzes no virvītēm)

		Vīze no lūkiem
		Pastalas
		Koka tupeles
		Namdara darba rīks
		Kalts
		Divroču zāģis
		Cirvis
		Baļķu mizojamais rīks

		Siena grābeklis
		Linu grābeklis
		Siena dakšas
		Koka ecešas, arkli
		Bērnu ratiņi
		Drēbju tīne
		Sprigulis
		Dažādi sadzīves priekšmeti.

		Ebreju tirgotāja atsvaru bumba
		Vērpjamais ratiņš
		Tabakas griežamais
		Sviesta mērs
		Gludekļi
		Koka bļoda un karote
		Skreine (Lāde)
		Koka gulta
		Stuovi (Stelles)

		Dažādi sadzīves priekšmeti
		Šūpulis, dažādi sadzīves priekšmeti.
		Čosnīs dečs
		Čosnīs dečs
		Čosnīs dečs
		Čosnīs dečs
		Čosnīs dečs
		Čosnīs dečs
		Dvieļi
		Dvieļi
		Dvieļi
		Dvieļi